

Tukea rakennetun ympäristön tiedonhallinnan hankintoihin

17.2.2023

Pekka Alahuhta ja Tapio Koivisto

Hansel Oy

RYHTI Rakennetun
ympäristön
tieto

Avaus

- Mitä tänään:
 - Rakennetun ympäristön tiedonhallinnan palvelu- ja ict-hankinnat yleisesti
 - Pekka Alahuhta ja Tapio Koivisto Hansel
 - Kysymyksiä ja tulevien koulutusten teemoja (kirjoittakaa chatiin)
 - Keskustelu
- Tulossa:
 - palvelu- ja ict-hankintojen hankintamenettelyt ja hyvät käytännöt (1-2 koulutusta, ohjeita)

Materiaalit

- Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016)
- Oman kuntasi hankintaohjeistus
- Saatavilla oleva tukimateriaali:
 - Kuntaliitto / Julkisten hankintojen neuvontayksikkö
[Hankinnat](#)
 - Valtion hankintakäsikirja:
[Valtion+hankintakäsikirja+2017.pdf \(vm.fi\)](#)
 - Vastuulliset ja innovatiiviset hankinnat:
www.hankintakeino.fi
 - Blogit, Internet-sivut, kirjallisuus muiden kokemukset, julkisesti saatavilla olevat tarjouspyynnöt

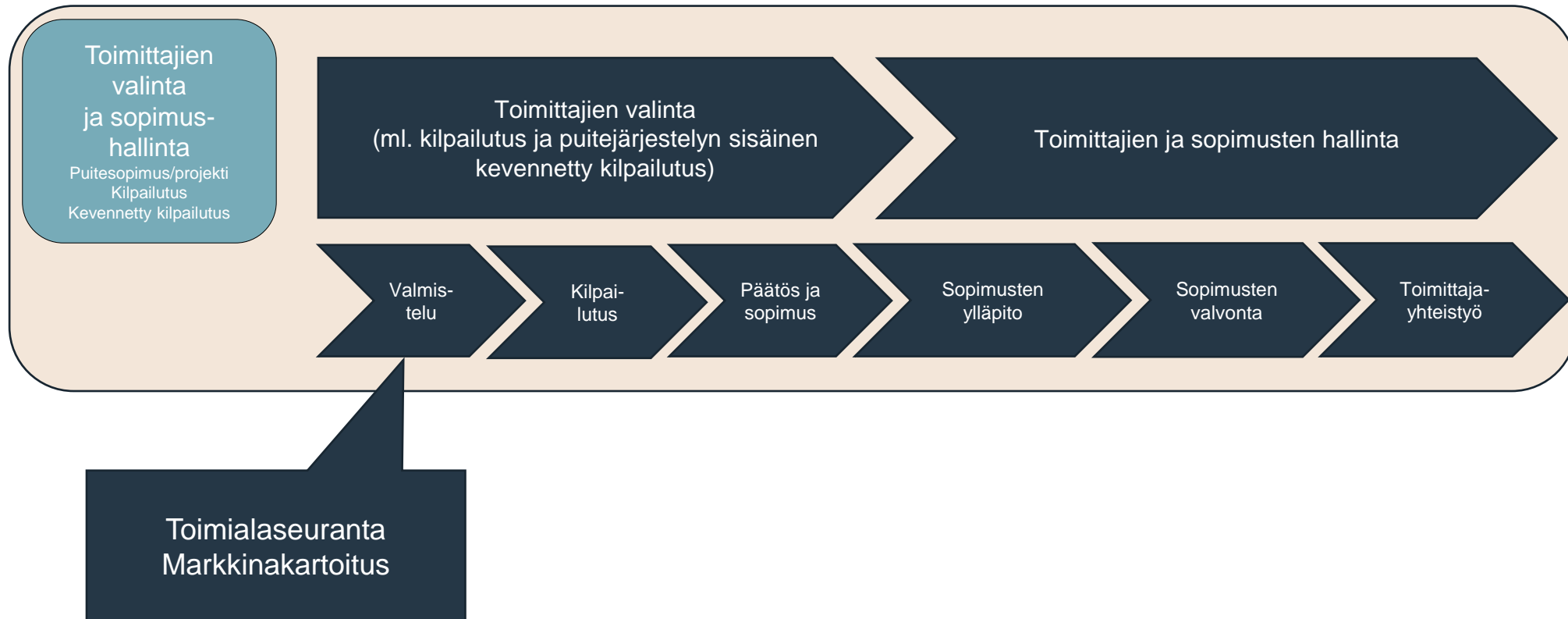
Yleiset periaatteet hankinnoissa

- Tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu
 - Huomioidaan kaikissa hankinnan vaiheissa
- Avoimuus
 - Kaikki hankinnan vaatimukset ja sopimusehdot kerrotaan kaikille ja hankinnoista ilmoitetaan HILMA-ilmoituskanavassa
- Suhteellisuus
 - Hankinnan vaatimukset suhteutetaan hankinnan arvoon ja luonteeseen nähden oikein

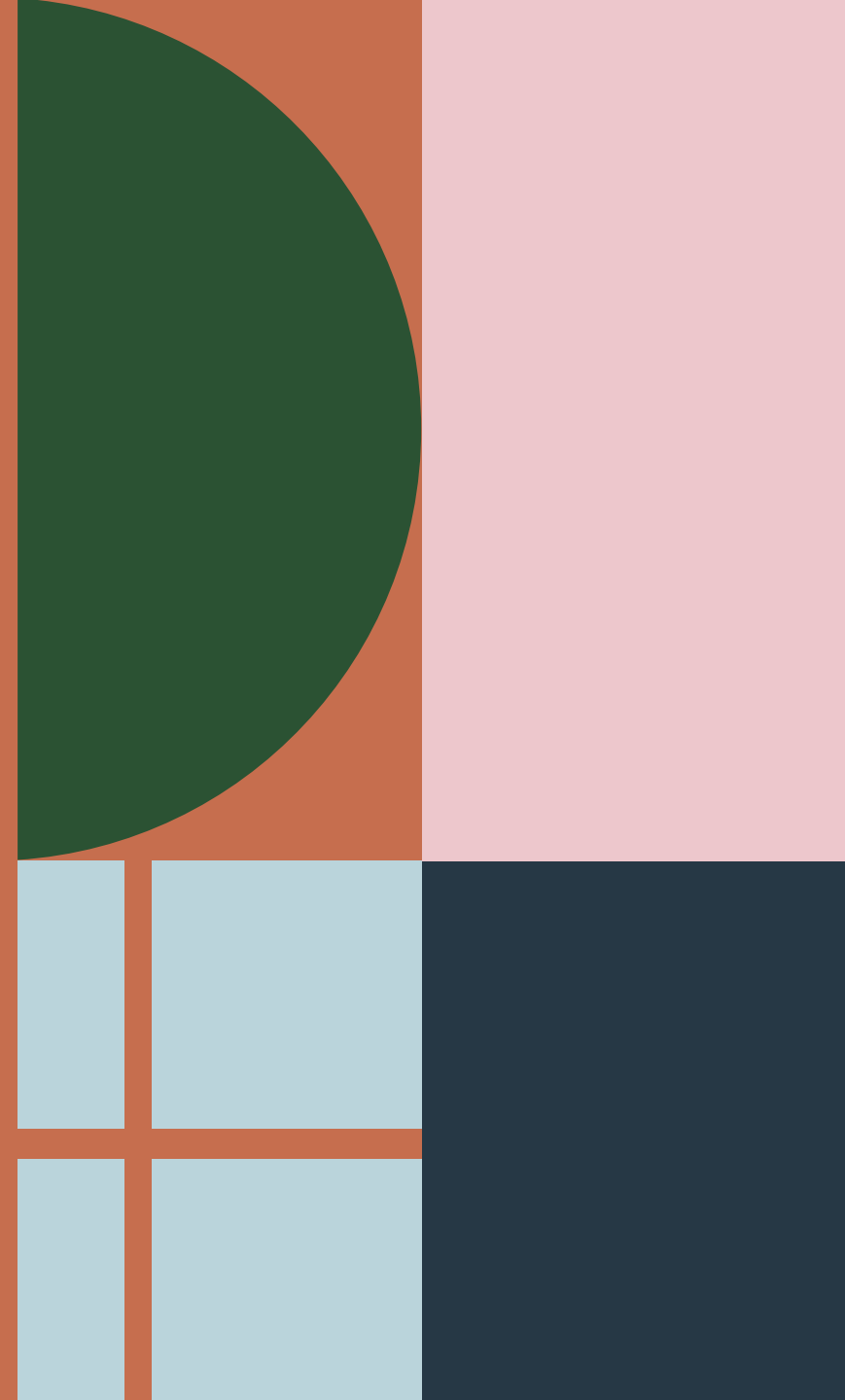
Lisäksi huomioitavaa

- Vastuullisuus
 - Ympäristövastuullisuus, sosiaalinen vastuu, taloudellinen vastuu
- Innovatiivisuus
 - Uudet, aiempaa parantavat ideat ja toimintamallit

Hankintaprosessin pääkohdat

Kilpailutuksen valmistelu

Hankintojen jaottelu ja kynnysarvot

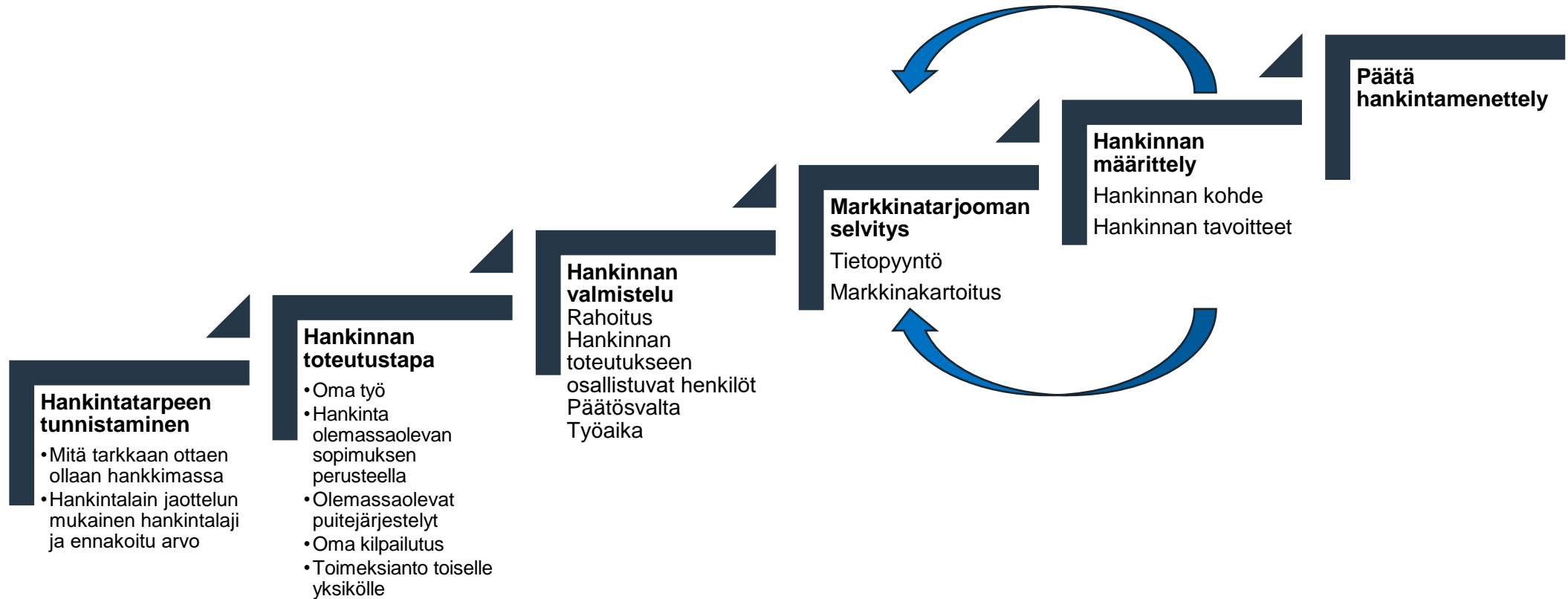
Hankintojen jaottelu	Kynnysarvot
<p>Pienhankinnat Hankinnan ennakoitu arvo alle kansallisten kynnysarvojen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • < 60.000 € tavara, palvelu, suunnittelukilpailu • < 150.000 € rakennusurakka
<p>Kansalliset hankinnat Hankinnan ennakoitu arvo yli kansallisten kynnysarvojen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ≥ 60.000 € tavara, palvelu, suunnittelukilpailu • ≥ 150.000 € rakennusurakka
<p>EU-hankinnat Hankinnan ennakoitu arvo yli EU-kynnysarvon.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ≥ 140.000 € tavara, palvelu, suunnittelukilpailu, keskushallinto • ≥ 215.000 € tavara, palvelu, suunnittelukilpailu, paikallishallinto • ≥ 5.382.000 € rakennusurakka

Yksittäinen tavara / palveluhankinta:
suurin maksettava kokonaiskorvaus ml. vaihtoehdot ja optio- ja pidennysehdot

Palvelut ilman kokonaishintaa:
määräaikainen:
sopimuskauden ajalta
ennakoitu kokonaisarvo
Toistaiseksi tai yli 48kk:
48kk ajalta.

Huom! Tarkasta oman kuntasi hankintaohjeistus pienhankintojen osalta

Miten valmistelen hankintani?

Hankintamenettelyn valinta

Hankintamenettely = hankintalain määrittelemä menettelysäännöstö tarjouskilpailun toteuttamiselle

Vaihtoehtoja EU-kynnysarvot ylittäviin hankintoihin

- Avoin menettely
- Rajoitettu menettely (tp julkaistava hankintailmoituksen kanssa, osallistumiskutsu rajoitettuun menettelyyn valituille)
- Suorahankinta
- Neuvottelumenettely (tarjousperusteinen neuvottelumenettely)
- Kilpailullinen neuvottelumenettely
- Innovaatiokumppanuus
- Suunnittelukilpailu
- Puitejärjestely
- Dynaaminen hankintajärjestelmä
- Sähköinen huutokauppa, sähköiset luettelot (katalogit)

Valintaan vaikuttavia tekijöitä

- Hankinnan luonne ja monimutkaisuus
- Resurssit ja aika
- Kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteet
- Hankinnan kohteen määrittelyn kypsyys
- Neuvottelutarve hankinnan kohteesta
- Markkinatuntemus ja potentiaalisten tarjoajien määrä
- Sopimuskauden pituus

Puitejärjestelyistä ja dynaamisista hankintajärjestelmistä

- Puitejärjestely => ”*Sopimus sopimusten tekemisestä*”
 - Sovitaan, millä ehdoin hankintoja tehdään puitejärjestelyn ajan.
 - Yksittäisiä hankintoja helpompi tilaaminen
 - Mahdollisuus tilata samalta sopimustoimittajalta
 - Vaihteleva tarve sopimuskauden aikana?
- Hankinnan kohteen ja enimmäisarvon tarkka määrittäminen
 - Max 4v sopimuskausi (hankintalaki 42§)
- Hyödynnä olemassaolevia yhteishankintoja!
 - Oman hankintayksikkösi sopimukset?
Yhteishankintayksiköiden sopimukset?
Hansel Oy:n sopimukset
- Dynaaminen hankintajärjestelmä
 - Toimittajia mukaan DPS:n sopimuskaudella soveltuvuusvaatimusten täyttyessä
 - Huom! Hankintalain 52§: Jokainen yksittäinen hankinta dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä on kilpailutettava

Tarjouspyynnön sisältö

- Hankintayksikön tiedot ja hankintamenettelyn kuvaus
- Hankinnan kohteen määrittely ja vaatimukset
- Hintatietojen antaminen
- Tarjoajien soveltuvuutta koskevat vaatimukset ja käytettävät poissulkuperusteet ja niitä koskevat selvitykset
- Kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste: halvin hinta, kustannuksiltaan edullisin tai hinta-laatusuhteeltaan paras;
- Mahdolliset vertailuperusteet ja niitä koskevat selvitykset
- Tarvittavat toimitusaikaa, toimitusehtoa, maksuehtoa sekä laskujen käsittelyä koskevat tiedot;
- Tarjousten muotoa koskevat tiedot
- Tarjousten jättöaika (päivämäärä ja kellonaika) ja tapa;
- Tarjousten voimassaoloaika;
- Sopimusehtoja koskevat tiedot, sopimusluonnos tai vakiosopimusehdot (esim. JYSE, JIT tai YSE -ehdot);
- Muut tiedot, joilla voi olla merkitystä hankinnassa

”Tyypillinen tarjouspyyntö”

- Tarjouspyyntö (kilpailutusjärjestelmään)
- Hankinnan kohteen kuvaus
 - Taustatieto, mitä ollaan hankkimassa
- Vaatimusluettelo(t)
 - Dokumentit, jotka tarjoaja täyttää ja palauttaa
 - Dokumenttipohjat, jotka tarjoajan tulee palauttaa
- Hintalomake
- Tarjoajan soveltuvuusvaatimukset
- Alihankkijalistaus
- Sopimus (liitteineen)

Hankinnan kohteen vaatimuksista

”Hankintayksiköllä on oikeus haluta asioita”

- Tarjoajille yhtäläiset mahdollisuudet osallistua tarjouskilpailuun => ei saa rajoittaa kilpailua
- **Ei saa mainita** tiettyä valmistajaa, tiettyä alkuperää, ei viitata tavaramerkkiin, patenttiin, tuotetyyppiin erityiseen menetelmään, jos se suosii tai syrjii
 - Voidaan käyttää, jos liitetään **”tai vastaava”**
- Vaatimuksia laadittaessa huomioitavaksi:
 - Mitä tuotteita ja palveluja sisältyy hankinnan kohteeseen (mitä ei kuulu)
 - Hankinnan tavoitteiden huomioiminen vaatimuksissa
 - Hankinnan laajuus ja hankinnan todennäköinen käyttötarkoitus
- Erilaiset vaatimustyytit
 - Vähimmäisvaatimukset / enimmäisvaatimukset
 - Vaihteluvälit
 - Ratkaisun tulee täyttää tietyn lain asettamat vaatimukset
- Vaatimus = hyväksyttävä lopputulos
 - Lopputuloksen todentaminen vaatimuksia vasten

=> Pakolliset vaatimukset vs. laatuperusteet

Mitä haluamme ostaa vs.
mitä markkinoilla on tarjolla?
Markkinavuoropuhelu
Osa-alueet / osatarjoukset

Hankinnan kohteen kuvaaminen?

- Hankinnan tausta
 - Asiat, jotka tarjoajan syytä tietää tarjousta jättäessään
- Hankinnan/työn tavoite
 - Mahdollisimman konkreettisesti, mitä ja miten on tarkoitus saada aikaan
- Kuvaus toimeksiannosta
 - Lopputuloksen yksiselitteinen kuvaaminen
 - Ehdottomat vaatimukset
 - Tekniset
 - Toiminnalliset
 - Ei-toiminnalliset
 - Tietoturva
 - Toimeksiannon eteneminen, seuranta ja raportointi
 - Työn aikataulu ja suorituspaikka
 - Asiantuntijat
 - Projektioorganisaatio

Mieti asiat tarjoajan kannalta!

Vältettävä:

- Passiivimuoto
(*"tavarat toimitetaan vastaanottopaikalle"*)
- Subjektiiviset ilmaisut
(*"soveltuu käyttötarkoitukseensa"*)
- Ei-relevantti sisältö
(*"hanke on perustettu vuonna 2009.."*)

Lista ei tyhjentävä

Sopimuksessa huomioitavia seikkoja

Sopijapuolet: nimet, y-tunnukset, yhteystiedot ja yhteyshenkilöt

Sopimuksen tausta ja tarkoitus

Sopimuksen kohde määriteltynä (viite hankinnan kohteen kuvaukseen)

Sopimuskausi

- Milloin sopimus käynnistyy?
- Milloin sopimus päättyy / työ on valmis?

Sopimuksen hinnat; maksut suhteessa aikaan tai toiminnallisiin suorituksiin

- Laskutustiedot ja maksuehto

Sopijapuolten vastuut ja velvoitteet sopimuskaudella

Lopputuloksen omistus => esim. asiantuntijatyössä ”laaja käyttöoikeus” riittää usein (omistus => lupa myydä eteenpäin!)

Aikataulu sopimuksessa määritellyille toimille

- Hyväksymismenettely osasuoritteille

Alihankinnan käyttämistä koskevat ehdot

Sopimuksen seuranta ja raportointikäytännöt

Sopimusrikkomukset: ilmoittaminen, seuranta ja sanktiot

Sopimuksen irtisanominen, purku ja mahdollinen sopimuksen siirto.

Erimielisyyksien ratkaiseminen, ratkaisupaikka ja sovellettava laki

Luottamuksellisuus, tietoturva, turvallisuus

Sopimuksessa sovellettavat yleiset sopimusehdot

Yhteenveto

Tukea rakennetun ympäristön tiedonhallinnan hankintoihin

Mistä haluaisit kuulla enemmän; kysymykset ja kommentit?
Chatissä kysymykset ja huomiot + lisätietopyynnöt

Materiaalit

Yleiset periaatteet

Hankintaprosessin
pääkohdat

Hankintojen jaottelu ja
kynnysarvot

Hankintojen valmistelu

Hankintamenettelyn
valinta

Puitejärjestelyt ja
dynaamiset
hankintajärjestelmät

Tarjouspyynnön sisältö

Soveltuvuusvaatimukset

Hankinnan kohteen
vaatimukset

Hankinnan kohteen
kuvaaminen

Sopimuksessa
huomioitavia seikkoja

Kiitos!

digifinland.fi/palvelut-kunnille
ryhtimuutostuki@digifinland.fi

ym.fi/ryhti
ryhti@gov.fi

ym.fi/yhteentoimivuus
yhteentoimivuus@gov.fi

Tilaa uutiskirje: ym.fi/ryhti

Ympäristöministeriö | Aleksanterinkatu 7, Helsinki
PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi